

เล่นช้อนแอบกับเงินเฟ้อ

กับ เศรษฐกิจ NIDA
สถาบันวิจัยพัฒนาบริหารศาสตร์

สถานการณ์ทางเศรษฐกิจของไทยและของโลกดูเหมือนจะไม่ค่อยให้ความสำคัญต่อประเด็นเงินเฟ้อกันมากเท่าที่ควร ทั้งที่มีความเสี่ยงต่อความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นจากการเพิ่มสูงขึ้นของระดับราคาสินค้าในระบบเศรษฐกิจอยู่พอสมควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบบเศรษฐกิจไทยที่ยังคงคาดการณ์ว่าจะมีการขยายตัวได้ดีในปีนี้และปีต่อไป ผนวกเข้ากับแนวโน้มที่จะมีเม็ดเงินจำนวนพอสมควรไหลเข้ามาในภูมิภาคและในประเทศไทย

คำถามที่สำคัญเกี่ยวข้องกับเรื่องเงินเฟ้อในขณะนี้ก็คงจะหลีกเลี่ยงไม่พ้นว่าจะเกิดเงินเฟ้อกันมากแค่ไหน ระบบเศรษฐกิจไทยจะสามารถรองรับแรงกดดันจากเงินเฟ้อได้ดีและมากเพียงใด และเรามีเครื่องมือเครื่องมือทางเศรษฐกิจที่เพียงพอและเหมาะสมต่อการรับมือกับภาวะเงินเฟ้อได้ดีเพียงใด

คำถามเหล่านี้ เป็นเรื่องที่ผู้บริหารเศรษฐกิจมหภาคควรจะได้ตระหนักและเตรียมการไว้ล่วงหน้าเพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นต่อระบบเศรษฐกิจจากการขาดเสถียรภาพด้านราคา

ถ้าจะลองทำความเข้าใจกับปัญหาทางเศรษฐกิจที่เกิดจากอัตราเงินเฟ้อคงต้องเริ่มต้นมาจากการพิจารณาว่าจะเกิดอะไรขึ้นเมื่อราคาสินค้าโดยเฉลี่ยปรับเพิ่มขึ้นหรือสินค้ามีราคาแพงขึ้น ซึ่งเท่ากับว่าเงินที่ท่านมีอยู่ในจำนวนเท่าเดิมนั้นสามารถแลกเปลี่ยนเป็นสินค้าได้น้อยลง

ดังนั้น ถ้าเงินหรือสินทรัพย์ที่ท่านถืออยู่นั้นสามารถเพิ่มค่าขึ้นหรือสร้างผลตอบแทนได้เท่ากับหรือมากกว่าการเพิ่มขึ้นของราคาสินค้าโดยเฉลี่ย ปัญหาเงินเฟ้อก็คงจะไม่ใช่อะไรใหญ่อะไรมากมายนักสำหรับท่าน

การขยับเพิ่มขึ้นของราคาสินค้าโดยเฉลี่ยประมาณ 2.5-3.5% ก็เป็นเรื่องที่ระบบเศรษฐกิจน่าจะรองรับได้ ปัญหาของเงินเฟ้อจึงเป็นปัญหาที่สมควรได้รับความสนใจเมื่ออัตราเงินเฟ้อมีแนวโน้มที่จะเพิ่มสูงขึ้นมาก และรวดเร็วจนคนส่วนใหญ่ในระบบเศรษฐกิจไม่สามารถทำให้รายได้มีอัตราการขยายตัวได้ทันหรือทรัพย์สินที่มีอยู่นั้นไม่สามารถสร้างผลตอบแทน

ได้ในอัตราเดียวกัน เงินเฟ้อก็จะกลายเป็นปัญหาที่ใหญ่ขึ้นมาในทันที

เมื่อเป็นอย่างนี้ก็จะเห็นได้ว่า ประเทศที่มีปัญหาความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้ของประชากรมาก (ประชาชนในประเทศมีรายได้ที่แตกต่างกันมาก) ก็มีแนวโน้มที่จะต้องเผชิญกับปัญหาจากเงินเฟ้อมาก ยิ่งถ้าประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศมีรายได้น้อยกว่ารายได้โดยเฉลี่ย ก็จะมีกลุ่มของประชากรจำนวนมากที่มีรายได้เพิ่มขึ้นในอัตราที่ต่ำกว่าการเพิ่มขึ้นของระดับราคาสินค้า จึงมีแนวโน้มที่จะมีความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากอัตราเงินเฟ้อได้มากขึ้นตามไปด้วย

ดัชนีราคาผู้บริโภค (Consumer Price Index, CPI) เป็นตัวเลขที่จัดทำขึ้นเพื่อแสดงหรือใช้ในการอ้างอิงถึงการเปลี่ยนแปลงของระดับราคาสินค้าในระบบเศรษฐกิจ ซึ่งก็คาดหมายกันว่าจะเป็นดัชนีที่สะท้อนให้ทราบถึงค่าครองชีพของประชากรในระบบเศรษฐกิจนั้นๆ เพื่อให้หน่วยเศรษฐกิจต่างๆ ที่ประกอบกันขึ้นในระบบเศรษฐกิจได้ตอบสนอง (React) กับสภาวะเงินเฟ้อที่เกิดขึ้น

ปัญหาที่สำคัญของการวัดค่าอัตราเงินเฟ้อโดยดัชนีราคาผู้บริโภคในปัจจุบัน คือ ไม่แน่ใจนักว่าตัวเลขที่ปรากฏเป็นอัตราเงินเฟ้อนั้นสะท้อนระดับค่าครองชีพของระบบเศรษฐกิจได้ดีเพียงใด และเป็นระดับค่าครองชีพของคนกลุ่มใดในระบบเศรษฐกิจ ประกอบกับการที่ภาครัฐมีการดำเนินมาตรการต่างๆ หลากหลาย มาตรการด้วยกันในการแทรกแซงกลไกการทำงานของตลาด กดดัน หรือดูแล ไม่ให้ราคาสินค้าเปลี่ยนแปลงตามการเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์และอุปทานในตลาด ได้แก่ มาตรการในการช่วยลดค่าครองชีพของประชาชนทั้งหลาย เป็นต้น จนเราคิดหรือเข้าใจกันเองหรือไม่ว่า อัตราเงินเฟ้อเป็นไปตามที่เราเห็นจากตัวเลขดัชนีราคาผู้บริโภค นั้นจริง

เพราะถ้าอัตราเงินเฟ้อเป็นไปอย่างที่ตัวเลขดัชนีราคาผู้บริโภครายงาน ก็น่าจะอยู่ในระดับที่ประชาชนโดยส่วนใหญ่จะยอมรับและปรับตัวกันได้โดยที่ไม่จำเป็นต้องมีมาตรการในการช่วยเหลือหรือบรรเทาความเดือดร้อนทางด้านค่าครองชีพให้กับประชาชนแต่อย่างใด

หรือเรากำลังใช้หรือปรุงแต่งดัชนีราคาจน

เล่นช้อนเอาบกับเงินเฟ้อ

ทำให้มันไม่สะท้อนสภาพทางเศรษฐกิจของค่าครองชีพที่แท้จริงของประชาชน ซึ่งก็จะเป็นการหลอกลวงให้หลงเข้าใจผิดกันได้โดยง่าย

เพราะต้องไม่ลืมว่าตัวเลขนี้จะถูกนำไปใช้สำหรับการอ้างอิงในกิจกรรมอื่นๆ ในระบบเศรษฐกิจอีกมาก เช่น การดำเนินนโยบายการเงินโดยใช้เป้าหมายเงินเฟ้อ (Inflation Targeting) หรือแม้แต่การนำไปอ้างอิงในการคำนวณเพื่อปรับเงินเดือน หรือค่าจ้างให้กับมนุษย์เงินเดือนทั้งหลาย

ซึ่งถ้าดัชนีราคาที่ใช้อ้างอิงนี้ต่ำกว่าระดับค่าครองชีพจริงๆ ที่เกิดขึ้น ก็แปลว่าท่านจะได้รับการปรับขึ้นค่าแรงน้อยกว่าการเพิ่มขึ้นจริงๆ ของราคาสินค้า

สาเหตุสำคัญของการเกิดเงินเฟ้อโดยปกติก็จะพิจารณาจากทั้งทางด้านอุปสงค์และอุปทาน โดยเงินเฟ้อที่มาจากทางด้านอุปทานก็จะเกิดขึ้นจากการที่ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มขึ้นของราคาน้ำมันหรือราคาพลังงาน การเพิ่มขึ้นของราคาวัตถุดิบที่ใช้ในกระบวนการผลิต การเพิ่มขึ้นของค่าจ้างแรงงาน ฯลฯ สำหรับเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นจากทางด้านอุปสงค์จะเกิดขึ้นจากการที่มีการเพิ่มขึ้นของอุปสงค์ในระบบเศรษฐกิจ (มีความต้องการสินค้าและบริการเพิ่มมากขึ้น) กดดันให้ราคาปรับตัวสูงขึ้นด้วย

นอกจากนี้ ยังมีแนวโน้มที่จะเกิดการถ่ายโอนเงินเฟ้อจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่ง (Inflation Transfer) ได้โดยง่ายขึ้นอีกด้วย เพราะโครงสร้างความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจในปัจจุบันที่มีมากขึ้นผ่านภาคเศรษฐกิจระหว่างประเทศในรูปการค้าระหว่างประเทศ (การส่งออกและนำเข้าสินค้าและบริการ) การเคลื่อนย้ายของเงินทุนระหว่างประเทศ และการเปลี่ยนแปลงของค่าเงินหรืออัตราแลกเปลี่ยน

นโยบายการเงินแบบผ่อนคลายเป็นมากที่สุดในยุคถูกนำมาใช้โดยธนาคารกลางของประเทศต่างๆ อย่างกว้างขวาง จนนักเศรษฐศาสตร์หลายท่านถึงกับไม่แน่ใจว่า บทบาทในการสนับสนุนให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจโดยอาศัยนโยบายการเงินได้เข้ามาแทนที่หน้าที่หลักในการดูแลเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศไปแล้ว เช่น การอัดฉีดสภาพคล่องทางการเงินเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจ (การเพิ่มปริมาณเงินโดยตรง การเพิ่มปริมาณเงินโดยการเข้าซื้อ

ศ...สันติ ชัยศรีสวัสดิ์สุข

คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)
www.econ.nida.ac.th
santi_nida@yahoo.com

พันธบัตรรัฐบาลโดยธนาคารกลาง ฯลฯ) การดำรงอัตราดอกเบี้ยในระดับต่ำหรือต่ำมากเป็นระยะเวลาสั้น ฯลฯ

แต่สำหรับประเทศกำลังพัฒนาที่เป็นประเทศเปิด มีการพึ่งพาภาคการส่งออก หรือภาคเศรษฐกิจระหว่างประเทศมากอย่างประเทศไทย ประเด็นเงินเฟ้อเป็นประเด็นทางเศรษฐกิจที่ควรจะต้องได้รับความสนใจเพื่อการเตรียมพร้อมรองรับปัญหาที่มีแนวโน้มและมีโอกาสจะเกิดขึ้นได้มากพอสมควร ระดับความรุนแรงของปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นจะทวีความรุนแรงมากขึ้นตามระดับความแตกต่างของรายได้

เหตุผลสำคัญที่ถูกหยิบยกขึ้นมากล่าวอ้างถึงเพื่อการดำเนินนโยบายการเงินในการสนับสนุนให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจนั้นคือ อัตราเงินเฟ้อในระบบเศรษฐกิจอยู่ในระดับต่ำและไม่เป็นอันตรายต่อการก่อให้เกิดความเสี่ยงทางด้านราคาและการขาดเสถียรภาพทางด้านราคา

จะเห็นได้ว่าเศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทยกำลังเผชิญกับปัจจัยต่างๆ รุมเร้านับประการที่สนับสนุนให้เกิดเงินเฟ้อขึ้นในระบบเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยในเรื่องสภาพคล่องที่จะมีส่วนอย่างมากในการผลักดันให้เกิดการขยายตัวของความต้องการสินค้า กระตุ้นให้เกิดการใช้จ่าย และส่งเสริมให้เกิดการเพิ่มขึ้นของเงินเฟ้อได้ในอัตราที่สูงในระยะเวลายาวนาน ซึ่งจะเป็นความเสี่ยงอย่างมากต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวม

ก็ได้แต่หวังว่าเราคงไม่ปล่อยให้สถานการณ์แย่ลงไปจากการไม่ให้ความสนใจเท่าที่ควรจนกลายเป็นปัญหาใหญ่ทางเศรษฐกิจและสังคมเมื่ออัตราเงินเฟ้อขยับเพิ่มขึ้นเป็นตัวเลขสองหลัก สามหลัก หรือกลายเป็นภาวะ Hyperinflation ในที่สุด ○